

Information till entreprenörer - Förorenade områden

I Sverige finns ett stort antal land- och vattenområden som förorenats genom bland annat tidigare industriell verksamhet. Det finns tusentals områden där mark, grundvatten, havs- och sjösediment har förorenats i en sådan omfattning att risker för människor och miljö måste beaktas. Föroreningarna utgörs av t ex av tungmetaller, PAH: er, lösningsmedel och persistenta organiska föreningar som PCB och dioxiner. Miljöbalkens särskilda bestämmelser rörande förorenade områden gäller för alla slags områden som är så förorenade att de medför eller riskerar att medföra negativ påverkan på människors hälsa eller miljön. Bestämmelserna i miljöbalken om förorenade områden gäller för föroreningar som finns såväl ovan mark, i mark, i grundvatten, i vattenområden som i sediment samt i en byggnad eller anläggning.

Upplysningsskyldigheten om förorening påträffas

Enligt upplysningsskyldigheten i miljöbalken ska Miljöförbundet omgående underrättas om man upptäcker en förorening, tel. nr 0456 816 000.

Kontrollera om massorna kan vara förorenade

Innan ni påbörjar ett schaktningsarbete ska ni bedöma om det finns risk för att marken är förorenad. Följande frågor hjälper er att få en uppfattning om vad det är för typ av massor:

- Har sanering av markföroreningar skett på fastigheten?
- Har marken fyllts ut med massor, som kan vara förorenade?
- Sker schaktningen i vägbankar, bangårdar eller banvallar?
- Finns eller har det funnits något på fastigheten som kan ha förorenat marken?
 - a. industriverksamhet
 - b. avfallsupplag
 - c. lager av kemikalier
 - d. cisterner eller tankar
 - e. oljeavskiljare
 - f. tankning av olja, bensin, diesel
 - g. Bekämpningsmedel
- Har det hänt några olyckor på platsen, till exempel spill eller brand?
- Finns någon annan misstanke eller osäkerhet om att massorna kan vara förorenade?

Om svaret på någon av frågorna är ja bör provtagning ske. Den som tar emot schaktmassor behöver veta vilka föroreningar massorna innehåller. Ni bör dokumentera bedömningen ang. risken för föroreningar och den bör följa med den vidare hanteringen av massorna.

Som ett extra stöd i bedömningen av risk för föroreningar finns EBH-kartan. I denna syns (nästan) samtliga platser där verksamhet bedrivits som kan ha medfört föroreningar. Av de som är riskklassade har dessa getts en klassning 1-4, där 1 innebär högst risk och 4 lägst risk, för

människors hälsa och miljön (sammanvägning av föroreningsmängd, föroreningarnas farlighet, spridningsmöjligheter och exponering). Platser markerade med E kan vara förorenade men har inte riskklassats. EBH-kartan finns här: <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=ed0d3fde3cc9479f9688c2b2969fd38c>. Notera att föroreningarna kan förekomma i utanför markeringen i kartskiktet.

Saneringsanmälan

Sanering och grävning i förorenade områden är en miljöfarlig verksamhet och ska anmälas till Miljöförbundet enligt 28 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (s.k. 28 § anmälan). Anmälan om grävning i förorenad jord eller saneringsåtgärder ska skickas in minst sex veckor innan arbetena påbörjas. Blankett finns på vår hemsida www.miljovast.se.

Även undersökningar kan vara anmälningspliktiga. Kontakta därför alltid oss på Miljöförbundet innan undersökning/provtagning.

Provtagning

Den som tar proverna behöver ha kunskap och erfarenhet av provtagning. Risken för föroreningar bestämmer hur proverna ska analyseras. Har ni dålig kunskap om massorna behöver analysen söka efter fler ämnen. Har ni inte själva den kompetensen för provtagning och val av analys behöver ni anlita en konsult. Kontakta Miljöförbundet för samråd inför provtagningen.

Om det sker ett utsläpp

Du ska också kontakta miljöförbundet om du under arbetet råkar ut för en olycka som förorenar mark. Om du råkar ut för en olycka där olja, drivmedel eller andra kemiska ämnen läcker ut i omgivningen ska du först kontakta räddningstjänsten (112). Därefter måste du undersöka föroreningens omfattning och spridning och lämna in en saneringsanmälan till miljökontoret.